

Székely János, az új püspök: A mai világban a hitet csak radikálisan lehet megélni

Ki az új megyéspüspökünk? Hol és hogyan él, mit csinál szabadidejében, gitározik-e még? A beiktatása utáni munkanapok egyikén a Püspöki Palotában Dr. Székely János megyéspüspök atyával a nyugat.hu készített interjút, ahol azt is megkérdeztük tőle, mi az a három fő tanács az életre, amit érdemes lenne mindenkinek megfogadnia.

- Mivel telt a beiktatása utáni első püspöki munkanapja?

- Három atyát is sikerült meglátogatnom, örömteli találkozásoknak lehettem részese, egy szociális otthonban jártam még, beszélgettem egy beteg atyával, és pár halaszthatatlan hivatali levelet is alá kellett írni. Az első nagy tervem az, hogy szeretnék mindenkit, aki az egyházmegyében szolgál meglátogatni, családi háttérét, gyerekkorát és hivatását, emberi adottságait megismerni. Az első találkozás mindig hosszabb időt igényel, az elkövetkezendő két- három hónapom jórészt erről fog szólni.

- Az egyházmegyében 67 plébánia működik, több mint 120 pappal és szerzetessel, kicsit olyan ez, mint egy kisebb gyár. De nemcsak gyárigazgató egy püspök, hanem pszichológus is, aki összetartja ezt a több ezres közösséget.

- Teológiailag, elvontabb fogalmakkal azt szoktuk mondani, hogy hármasküldetése van egy püspöknek: a tanítás, a pásztori szolgálat, és a megszentelés. Az első a tanítás: a püspök igehirdető és próféta. A második a pásztorlás: a helyi egyházat vezetni, egységben tartani és irányítani kell. Ez a pásztori feladat magában foglalja például új egyházi intézmények alapítását, vagy az atyák lelkipásztori helyeinek beosztását, mélyebben azonban a paptestvérek és az egyházmegye egész közösségének Isten felé való vezetését jelenti. A harmadik feladat a megszentelés, ami főleg a szentségek szolgálatát jelenti, a püspök az, aki bérmál, aki felszenteli a diakónusokat és a papokat, gyóntat, ünnepli az eucharisziát. Elsősorban azonban saját életét szenteli meg és adja oda Istennek, ezzel törekszik arra, hogy példát mutasson, a megszentelés eszköze legyen.

- Melyik püspöki küldetésre van itt a szombathelyi egyházmegyében a legnagyobb szükség?

- Sok minden ragyogóan működik itt. Az év első felében például egyházmegyei zarándoklatot tartottak Esztergomban, amire több mint 2500 ember jött el. Hihetetlen élmény volt látni, ahogy zsúfolásig megtöltötték az esztergomi bazilikát.

Hogy ekkora legyen a lelkesedés és az egység, hogy őszinte hit van, ilyen egyházmegyével nem mindennap találkozik az ember!

Természetesen számtalan nehézséggel is meg kell birkóznunk, óriási probléma például, hogy a térségben sok az apró, kis lélekszámú település, ahonnan eltűnnek a fiatalok, vagy már meg sem születnek. Nagy nehézség, hogy előregednek a községek, sokan kiköltöznek nyugatra, iskolákat kell bezárni. Fontos feladat lenne a családokat erősíteni, a fiatalokat olyan lelki állapotba juttatni, hogy rádöbbenjenek, az élet egy óriási kincs, amit bőkezűen és nagylelkűen kell továbbadni.

A gyermekáldásra kimondott IGEN elsősorban nem pénz, hanem szív kérdése.

Dédanyáink sokkal nagyobb szegénységben, háborúk és nélkülözések közepette sokkal több gyereket vállaltak, mint manapság.

- Legtöbbször úgy gondolják, amíg nincs biztos egzisztencia, stabil munkahely, addig nem szabad gyerekeket szülni.

- Meggyőződésem, hogy magyar népünknek ez az egyik legnagyobb problémája. Ha az ember szíve megtelik és túlcsordul, akkor tud bátran és bőkezűen, örömmel a gyermekvállalásra gondolni. Manapság már a megházasodás is óriási probléma, egyre több fiatal nem érti, miért szép, ha az ember megosztja életét, és feltételek nélkül odaadja magát valaki másnak. Mintha ez a fajta emberi nagyság már sokakból hiányozna, hogy képes legyen és akarja az egész életét odaadni. Az emberi szívet pedig leginkább felülről, a Teremtő szépségével és gazdagságával lehet megtölteni. A nyugati kultúrák attól szenvednek, hogy elveszítették a Teremtőhöz vezető utat, az élet forrásához nem tudnak odajutni.

Csak akkor van esélyünk a túlélésre, ha ehhez a forráshoz odatalálunk.

Martin Buber mondta azt, hogy minden kultúra addig él, amíg azzal az éltető forrással kapcsolatban van, amelyből született. Európát nem hadseregek tették kereszténnyé. A népvándorlás népei pogányok voltak, a római birodalom, amely akkorra már kereszténnyé lett, totális vereséget szenvedett. Aztán lassanként a győztesek átvették a legyőzöttek hitét. Az európai kultúra elsősorban a bencés kolostorok által született. A szerzetesek templomokat emeltek, könyveket másoltak, betegeket ápoltak, a szegényeknek enni adtak. A népvándorlás népei kíváncsiak lettek ezekre a különleges helyekre, elkezdték a fejedelmek odaküldeni a fiaikat, hogy tanuljanak tőlük. Az emberi méltóságon alapuló jogrendszerünk is vallási gyökerű. Azon a felismerésen alapszik, hogy az ember nem csak egy okos állat, hanem a teremtő Isten képmása, végtelen értéke van, és soha semmilyen földi cél érdekében nem feláldozható.

Ha Isten eltűnik a társadalmainkból, akkor eltűnik az ember és az emberi méltóság is.

Európának ezt az élő isteni gyökeret kell újra megtalálnia, ez azonban nem azt jelenti, hogy valami megkövült hagyományt kell újraéleszteni. Amikor az egyház a régi gyökerekről beszél, akkor ez nem konzervativizmus. Ez a gyökér egy élő szövet, olyan forrás, amelyből mindig új termékenység fakad.

- Milyen helyek tölthetik be ma az akkori bencés kolostorok szerepét?

- Ilyen szellemi kisugárzási központ lehet a gyerekek számára minden jól működő egyházi iskola. Olyan élő sziget, ahol az emberséget és az értékeket meg tudják tapasztalni. De ilyen élethordozó és életadó sziget minden keresztény család, minden jól működő plébánia, minden hiteles keresztény közösség is. Egyik fő vágyam, hogy ezeket erősítsem.

Azt gondolom, hogy a mai világban a hitet csak radikálisan lehet megélni, annyira másról szól a külvilág.

- Radikálisan? Mit ért ezen?

- Erősen és komolyan. Olyan közegekben látom, hogy az egyház valóban eleven, ahol komolyan veszik a hit igazságait és aszerint is próbálnak élni: mély lelki életet élnek, segítik a szegényeket, sok gyermeket vállalnak, a házastársukhoz hűségesek. Ilyen radikális magokban igazán élő a kereszténység.

- Ön a Magyar Katolikus Egyház Roma missziójának vezetője. Folytatja ezt a munkát, találkozott már az itteni roma vezetőkkel?

- Voltam több alkalommal itt a szombathelyi egyházmegyében is roma találkozókon, illetve jöttek innen szervezett csoportok is a mi találkozóinkra. Két alkalommal jártunk Rómában zarándoklaton a cigány testvérekkel. Jöttek a Szombathelyi Egyházmegyéből is, főként zalai romák, olyanok, akik anyanyelvi szinten beszélik a lovárit, nagyon lelkes közösség.

A roma pasztorációt eddig is irányítottam és segítettem, ezt a munkát továbbra is szeretném folytatni. Az egyik legfontosabb kihívásnak és feladatnak érzem ezt az egyház részéről. A romák felzárkózása a magyar népünk egyik legfontosabb sorskérdése. De nem csak probléma, óriási lehetőség is lehet benne, egy erőforrása nemzetünknek, ha a kihívást jól kezeljük.

A cigányok családszeretete, hit iránti érzéke, derűje, zenei tehetsége olyan kincsek, amelyek egész nemzetünket gazdagíthatják.

A katolikus egyház jelenleg kb. 200 roma lekipásztori munkatársat képez azzal a céllal, hogy a cigányság köréből olyan emberek kerüljenek ki, akik a saját közösségeiket tudják a hit felé segíteni. Hozzanak létre imacsoportokat, közvetítsenek a roma családok és az iskola, a kórház, vagy az önkormányzat között.

A romák számára eleinte sokszor nem vonzóak a hagyományos szertartásaink, énekeink. A családi imaközösségek lehetnek az első lépcső, amelynek segítségével elindulnak a hit, az evangéliumi élet útján.

- Más lelkülettel kéne a romáknak a miséket tartani?

- Esztergomban elindítottunk olyan cigány miséket, amelyek teljesen más hangulatban zajlottak, mint a megszokott szertartások. Általában a cigány mise azzal indult, hogy körbementem, kezet fogtam, és köszöntöttem őket. A romákat fontos mindig néven szólítani. Szeretik, ha mise közben nem kérdezhetnek, hozzászólhatnak, esetleg nevelhetnek, ettől aztán az egész mise oldottabb lesz. Teljesen más a zenei kultúrájuk, gyönyörű zenei tehetsége van a legtöbb cigányembernek, ezt is be kell hoznunk a templomokba. Ahogyan a kereszténység inkultúráldik Indiában és Afrikában, megtestesül az ottani kultúrában, úgy kellene megjeleníteni a kereszténységet a cigány kultúrában is.

- Erre nyitott a katolikus egyház?

- Egyre inkább. Egyre több pap látja be, ha a cigányságot nem tudjuk megszólítani, akkor óriási területek vesznek el talán hosszú időre a kereszténység számára. Gondolok főleg észak-kelet Magyarországra, ahol szinte csak romák által lakott falvak és régiók születnek. A mi korunk parancsa: lépni kell a cigányság felé. Ez talán kicsit önző érdek is, ha nem akar az egyház bizonyos régiókból eltűnni, lépnie kell a romák felé. Elsősorban azonban nem ez vezet bennünket, hanem Jézus parancsa. Egy papnak, aki éli az evangéliumot, a legtermészetesebb, hogy elsősorban a szegényhez, a gyöngéhez, a beteghez és a kizsájtotthoz menjen.

Azt is látom, hogy hitoktatókban és egyházi iskolákban is megszületik ez a gondolat, és olyan vidékeken kezdenek el működni, ahol a diákok túlnyomórészt romák és hátrányos helyzetűek. Próbálnak például segíteni abban, hogy a gyermekek iskolából való kihullását valahogy megakadályozzák, mert ez is óriási probléma.

Kazincbarcikán a szalézi rend működtet egy olyan szakiskolát, ahol a diákok túlnyomó része roma. Kezdetben óriási nehézségekkel küzdöttek. Volt olyan nap, hogy a diákok egyharmada ment csak el az iskolába, mindennaposak voltak a verekedések, megjelent a kábítószer. Egy ponton a rend majdnem azt mondta, nem folytatják ezt az iskolát, nincs értelme.

Az egyik nagy fordulat, ahogy mesélik, a templomban történt, egy ünnepségen.

Nagyon jó a rend zenekara, és egy igen szép és vidám ének következett, amit a diákok elkezdtek teli torokból énekelni, 300 roma gyerek. Zengett a templom, aztán hatalmas csend lett. Az igazgató érezte, hogy ez egy kegyelmi pillanat, hirtelen odament a mikrofonhoz, és őszintén elmondta a diákoknak, hogy hetek óta azon töprengenek, hogy bezárják-e az iskolát, rengeteget szenvednek, éjszakákat nem tud aludni. Itt fordult meg az intézmény sorsa. A diákok ettől kezdve másképpen néztek a tanáraikra.

- Ismeri a körmendi plébánost, aki a migránsellenes világi kampány közepén is befogadta a plébániára a menekülteket? Önnek erről az egészről mi a véleménye?

- Igen, ismerem és nagyra becsülöm Németh Zoltán plébános atya és a mellette levő káplánok munkáját. Esztergomban és Budapesten nálunk is laktak menekültek, mert úgy gondoltuk, kötelességünk, hogy segítsünk a valóban rászorulóknak.

A bevándorlással kapcsolatban két nagyon fontos szempontot kell együtt látni és összhangba hozni: egyrészt a bevándorlónak is van kötelessége, és a befogadó közösségnek is vannak jogai. A bevándorló köteles a határon megállni és bemutatkozni, engedni, hogy azonosítsák, a befogadó közösségnek pedig van joga mérlegelni, hány bevándorlót és milyen körülmények között tud befogadni. A katolikus egyház soha nem tartotta helyesnek, és nem támogatta egy honfoglalásszerű, zöldhatáron való átvonulást, hanem mindig is egy rendezett és szabályozott bevándorlást tartott helyesnek. A keresztény tanítás szerint a teremtő Isten akarata az, hogy az ember történelmileg bontakoztassa ki önmagát, nyelvekben, kultúrákban, különböző népekben és hagyományokban. A kereszténység nem olyasfajta globalizációnak a híve, ami összekeveri az emberiséget, hanem azt gondoljuk, hogy a sokféle nyelv és kultúra érték, mint egy réten nyíló sokféle virág. Nem lenne jó, ha csak egyfajta virágból állna az emberiség, ezért a nemzeti értékeket védeni kell.

A másik fontos szempont azonban az, hogy a Földet a Teremtő Isten minden embernek szánta.

Azért adta és adja az emberiségnek, hogy rajta minden ember emberhez méltó megélhetést találhasson. Ha a Földön valahol az életlehetőségek eltűnnek, akkor az egész emberiségnek – beleértve a magyar népet is – kötelessége segítséget nyújtani. Aki valóban rászoruló, aki háború elől, vagy elképesztő szegénység miatt menekül ide, és egy biztonságosabb, jobb élet lehetőségét keresi, és tiszteletben tartja a mi keresztény gyökerű kultúránk értékeit, azok felé kötelességünk – lehetőségeinkhez mérten – segítő kezet nyújtani, kötelességünk velük méltányosan, emberségesen bánni.

A bevándorlási hullámnak sok oka van, kezdve a háborúkon, a természet pusztulásán át, az óriási méretű vagyoni egyenlőtlenségekig. A megoldást hosszú távon az okok kezelésében látnám, a legtöbbet azzal segíthetnénk, ha mindent megtennénk azért, hogy a bajba jutottak saját hazájukban és kultúrájukban élhessenek tovább, hogy a menekültek visszatérhessenek oda. A magyar katolikus egyház is ebben segítkezik, például Erbilben iskolát építünk, és tervezzük egy-két tönkretett iraki falu újjáépítését.

- Amikor tömegével vonultak át Magyarországon a menekültek, az emberek először hihetetlen szolidárisak voltak, sokan élelmiszereket, ruhát gyűjtöttek a rászorultaknak. A kampánnyal aztán sikerült mindezt átfordítani...

- Nehéz ehhez hozzászólni. Hadd mondjam azt, úgy látom, Nyugat-Európában mindenki nagyon pozitívan beszél a migránsokról, ez a kötelező beszédmód. Négyszemközti beszélgetésben viszont majd' mindenki másképp gondolkodik, ott előjönnek a problémák. Az utóbbi időben elterjedt hazai stílus a másik véglet, nyersen szokimondó, csak a problémákra koncentráló. Egyik végletet sem tartom jónak.

Nekem az is a tapasztalatom, hogy az emberek belül sokkal jobbak, mint amilyenek gondolnánk őket, vagy a média mutatja.

Ha bemegyek egy üzletbe, és kérek segítséget, akkor legtöbbször nagy kedvességgel találkozom. Nemrégiben volt egy jó ismerősöm, aki váratlanul nagy prémiumot kapott a munkahelyéről, hirtelen gondolt egyet, és egy részét, nem is kis összeget, a szegényeknek ajánlotta fel. Ez is a valóság része. Népünknek, igen sokaknak jó lelke van, de az is igaz, az igazi érték csöndesebb, nem is találja mindig a megfelelő utakat, hogy nyilvánosan megszólaljon.

- Mesélne kicsit a családjáról? Élnek a szülei, itt voltak a beiktatáson?

- Édesapám meghalt, Édesanyám hála Istennek él, ő zongoratanárnő volt. Már nyugdíjas, de sokat játszik otthon. Két bátyám van, közülük a kisebbiknek négy fia, a húgomnak öt gyermeke van, három lány és két fiú. Három testvéremmel Budapesten nőttünk fel, a Tövis utcai ferences templom közelében laktunk, oda jártunk kicsi gyermekkorom óta, ott kezdtem el ministrálni.

Hamar elvarázsolt az ottani, számomra varázslatos légkör, 6-7 évesen már tudtam, pap leszek.

- Nem próbálták lebeszélni, hogy legyen inkább villamosmérnök, mint az édesapja? Nem ingott meg soha?

- A matematika nekem is jól ment, szerettem, versenyeken is indultam, de sokkal mélyebb volt bennem a megérintettség, az elhivatottság. Kisebb megingások persze voltak, kamaszkorban vagy a katonaságnál, de komolyabb nem.

- Egy interjúban mesélte, hogy budai gyerekként a marcali laktanyában, papnövendékként találkozott először testközelben a mélyszegénységgel és a romákkal.

- Családunk egyébként kifejezetten nem volt jómódú, autónk sem volt soha, ruháimat mindig bátyáimtól örököltem. Pont emiatt is, hogy négyen voltunk édesanyám nagyon sokáig otthon maradt velünk. Soha nem jártam napközibe, és egy napot sem voltam óvodás. Ott volt négy gyerek, egy házban laktunk még két unokatestvéremmel, nagy kert, rengeteg játékkal. A közeli erdőben sokat kirándultunk, nyaranta mi is elmentünk, de ezek is egyszerű utak voltak, turistaházból turistaházba mentünk.

Való igaz, budai gyerekként a cigánysággal nem igazán találkoztam, védett, értelmiségi és keresztény világban nőttem fel. A katonaság volt az első szembesülés, hogy más világ is létezik. De ez nem csak nehéz volt, hanem nagyon pozitív is, mély barátságoknak és találkozásoknak a részese lehettem ott. Megismerkedtem olyan cigányfiúval, aki eleinte sokat bántott, gúnyolt minket papnövendékeket, aztán egyszer csak átfordult benne valami. Többször megtörtént, hogy az egész hálóterem megkért, voltunk vagy harmincan, hogy gitározzak nekik vallásos énekeket, és hosszan, örömmel hallgatták.

- Tényleg, gitározik még?

- Elhoztam, de itt még nem játszottam. Táborokban a gyerekeknek biztosan fogok.

- Milyen napirend szerint él püspökként?

- Még minden kialakulófélben van, de alaposzlopok a reggeli mise és a papi imádságok. Ha nincs meghívás, akkor is rengeteg ügyintézással, jövés-menéssel telik egy nap. Vasárnap délután például egy gyerektáborba hívtak el, ahol egy a templomban – énekléssel, elmélkedéssel és beszélgetéssel – töltött óra után pingpongoztunk is a gyerekekkel. Esztergomban, ha volt egy kis szabad időm, gyakran biciklire pattantam és feltekertem a közeli kis hegyre. Másrészt volt egy felnőtt baráti kör, akikkel fociztunk néha. Szeretek olvasni, szeretem a vereseket. Sok kedvencem van, például Reményik Sándor, Pilinszky János, van egy-két vers József Attilától is, közel áll hozzám Mécs László költészete.

- Itt lakik a püspöki palotában?

- Igen, nem a régi patinás lakosztályban, hanem egy újabb szárnyban, ahol modern lakásrész lett kialakítva, külön kis kápolnával. Praktikus, mivel az összes hivatal egy helyen található, egy karnyújtásnyira a székesegyház.

Végezetül arra kértük Székely János megyéspüspököt, mondjon három jó tanácsot, hogyan, miként éljünk? Ő ezt válaszolta:

Éljünk nagylelkűen!

A világ szeretetből lett, az Isten végtelen jóságából, a Nap, a Hold, a csillagok és emberi élet titka is ebből a szeretetből sarjad ki. Akkor szép az életünk, ha sikerül odaadni, ha megtanulunk szeretni. Ez az a dallam, amiből a világ lett, amire a világnak rá kell hangolódnia! Ez az első nagy tanács, éljünk nagylelkűen! A házasságban is, nem önző módon. Az ember a szívét újra és újra tegye bele, tudja néha a másiknak megadni az utolsó szót, és engedje, hogy a másik akarata teljesüljön!

Keressük a csendet és a mélységet!

E nélkül az emberi élet kiszárad.

Éljünk alázatosan!

Ne mutassuk nagyobbak magunkat, mint amik vagyunk! Az ember a maga szegénységében sokkal gazdagabb mindenfajta ál-csillogásnál. Megéri vállalni az embernek a sokszor sebzett töredékességét, ez értékesebb mindenfajta önmutogató, hamis ragyogásnál. Soha nem nagyobb az ember, mint amikor leborul a nálánál nagyobb Titok előtt.

Az interjút készítette: Pais-Horváth Szilvia 2017.07.18.12:39

http://www.nyugat.hu/tartalom/cikk/szekely_janos_megyespuspok_nagyinterju_szombathely_katolikus